

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!5. Kongre için
Yaz Taarruzu!Karkerên hemû
wekîatan vekbin!**İŞÇİNİN SESİ**Yıl: 8. Sayı: 164
27 Temmuz 1981**CEK-AL**

Küçük burjuva akımların teorik akrabalığı

Menşevik ve Maocuların ortak küçük burjuva özleri onların köklü benzerliklerini belirliyor. Belli konulardaki biçimsel farklılıkları da aynı çizginin değişik türleri olmalarını belirliyor. Bu küçük burjuva özlü çizginin bilinen türlerinin yanı sıra Türkiye'de yayılmakta olan Troçkizm gibi "yeni" türlerine karşı da ideolojik savaşımları hızlandıralım.

Emine Engin

Menşeviklerin Maoculuğa ne denli "düşman" oldukları bilinen bir gerçektir. *İşçinin Sesi* de Maoculuğa karşıdır. Ancak bu konuda bile menşeviklerle ortak bir nokta bulamadık. Bulamazdık da çünkü Maoculuk ve menşevizm, her ikisinin de evrimiyle bağlı olarak uzun bir süredir teorik ve siyasal köklü benzerlikler taşıyor.

Bu yazıda, bu benzerliklere örnekler vereceğiz. Ayrıca benzerliğin yalnızca Maoculukla menşevizm arasında olmadığına, başka küçük burjuva akımların "teori"lerini ve özellikle son zamanlarda hızla moda olan Troçkizmi de kapsadığına da kısaca değineceğiz. Bunlara geçmeden önce Türkiye'deki Maocu hareketin kısa bir tarihçesini verelim.

1960'larda doğan MDD hareketinin bölünmesiyle *Aydınlık Sosyalist Dergi* ve *Proleter Devrimci Aydınlık* sonra *Aydınlık* Maoculuğun tipik sözcüsü oldu.

Aydınlık'a göre, 1969'da, Mustafa Suphi ve Şefik Hüsnü'nün TKP'sini yeniden inşa amacıyla geçici bir MK oluşturulmuş. MK, 1971'de program, tüzük ve toprak devrimi programı taslaklarını hazırlamış. 9-10 Eylül 1977'de ise I. Kongre'nin illegal toplanmasıyla Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi kurulmuş (*Aydınlık*, sayı 83).

Bu parti bir yıl sonra legale çıkarak Türkiye İşçi Köylü Partisi oldu. Adındaki "ihtilalci" sözcüğü gitti. Ne rastlan-

tıdır ki, bundan sonra Maocular geçirdikleri hızlı evrimle, özerinde kalan her türlü ihtilalci tohumdan da arındılar.

1980'e gelindiğinde TİKP, açıktan burjuva kuyrukçusu, CHP'ye her türlü övgüyü yağdıran, hatta MHP'ye karşı(!) AP şakşakçılığı yapan bir parti olmuştu.

Maocularla menşeviklerin evrimleri de benziyor. Ancak köklü bir farklılık vardır. Maocular partileriyle birlikte yuvarlanıp giderken, menşevikler partiden yuvarlanıp gidiyorlar.

Maoculuk ve Menşevizmin köklü benzerlikleri

1. Ülkenin yapısı Maocular:

Maocular Türkiye'yi yarı-feodal ve yarı sömürge bir ülke olarak değerlendiriyorlar. Onlara göre Türkiye kapitalist olmadığı gibi, olamaz da. *Aydınlık* Mart 1978, sayı 85'de "Türkiye kapitalist bir ülke olabilir mi?" başlıklı yazıda, olamayacağını açıkça söylüyorlar:

"Ülkemiz için, gerek evrim yoluyla, gerekse eski tipte bir burjuva devrimi yoluyla kapitalist bir ülke haline gelmek söz konusu değildir" (sayı: 5)

"Kapitalist bir ulus dış pazarda

yapamaz. Ülkemiz, birkalım dış pazar bulmayı, kendisi emperyalistlerin pazarı durumundadır. Emperyalizm çağında, Türkiye gibi bir ülkede kapitalizmin hakim geldiğini iddia edenler, bu gelişmelerin hangi sömürgelerin ardından gerçekleştiğini göstermek zorundadırlar. Çağımızda kapitalist bir ülke olmakla emperyalist bir ülke olmak aynı şeydir."

"Tefeciler, emperyalistlerin kurdukları fabrikalara bakarak ülkemizin kapitalistleştiğini ileri sürüyorlar. Bunların belli ölçülerde kapitalizmi geliştirilmesi kaçınılmazdır. Ancak bu, meselenin sadece bir yönüdür. Bundan daha önemlisi, emperyalistlerin kurdukları tesisler esas olarak kapitalizmin gelişmesini frenlemektedir" (s.18).

"Sermaye ihracının esas yönü ülkemizde bağımsız bir kapitalist gelişmeyi baltalaması ve kapitalizmin hakim olmasını önlemesidir" (s.17).

İşçinin Sesi'nin 157. sayısında Ayla Antepli yoldaşımızın 'Pazar Sorunu' yazısında Narodniklerin pazara ve kapitalizmin gelişemeyeceğine ilişkin görüşleri, Lenin'in bunlara verdiği yanıtları aktarıyordu. O yazıda söylenenlerin Maocular için de ne kadar geçerli olduğunu hatırlatmadan geçemeyeceğiz.

Menşevikler:

Menşevikler Türkiye'yi görünüşte pek

Maocular gibi değerlendirmiyorlar. Menşevik programda şöyle deniyor:

"Türkiye, bugün derebeylik artışı ilişkilerin hâlâ yaşadığı, memleketin ekonomik, politik, stratejik kilit yerlerine, ordusuna emperyalist devletlerin el attığı, bu yüzden egemenlik haklarından bir çoğunu yitiren kapitalist bir ülkedir" (s.6).

Hatta menşevikler tekelleşmeden bile söz ediyorlar:

"Büyük sermayenin finans oligarşiye yükselme süreci, tekelleşmesi küçük burjuvazinin yıkımını hızlandırdı, bu tekelleşme onun da zararına oldu. Öte yandan bu süreç, yalnız işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkileri değil, burjuvazinin kendi içindeki, büyük tekeli burjuvaziye yıkıma uğrayan burjuvazi arasındaki çatışmaları, savaşımı da sertleştirdi.

"Orta tabakaların, milli burjuvazinin anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist yönü daha da ortaya çıktı. Bu gelişme işçi sınıfının, köylülerin ulusal ve sosyal kurtuluş savaşında yeni yeni müttefikler kazanmasına, ulusal demokratik bir cephe hareketinin doğmasına elverişli bir ortam yaratıyor" (s.22).

Bu nasıl tekelleşmedir ki ilerledikçe ulusal burjuvazinin anti-emperyalist ve anti-feodal yönünü daha da ortaya çıkarıyor? Menşeviklerin tekelleşme dedikleri yarı-feodalleşme ve yarı sömürgeleşmedir.

Maocular emperyalistlerin kurdukları fabrikaları kapitalizmden saymıyorlar, emperyalizmin varlığını feodalizmin güvencesi olarak anlıyorlardı. Menşevikler de tekelleşme derken aynen bunun gibi feodalizmin güvencesi olan emperyalist bir ur anlıyorlar. Aralarındaki tek fark, değişik terminoloji kullanmalarıdır.

2. Devrim ve ulusal burjuvazi

Maocular:

Aydınlik devrim ve bağlaşıklar konusunda şöyle diyor:

"Yarı-sömürge ve yarı-feodal bir toplum olmaktan kurtulmanın tek yolu vardır: Proletarya önderliğinde milli demokratik devrim ve sonra kesintisiz olarak sosyalizmin kuruluşu. Üretici güçlerimizin gelişme yolu, ancak böyle açılabilir" (s.5).

"Devrimimizin itici güçleri işçi sınıfı, köylülük ve küçük burjuvazidir. Milli burjuvazinin devrime katılan kesimi devrimimizin müttefikidir. Emekçi halkın önemli çoğunluğunu oluşturan köylülük devrimimizin dayanacağı esas güçtür" (*Aydınlik*, Ocak 1978, 83, s.12).

Aydınlik, proletarya öncülüğünde milli demokratik devrimden söz ediyor. Sonra işçi sınıfını itici güçler arasında, köylülüğü esas dayanak ve milli burju-

vaziyi devrimin müttefiki olarak sıralıyor. Gerçekte *Aydınlik* işçi sınıfıyla pek ilgilenmiyor, köylülüğü de devrimin öncüsü(!) milli burjuvaziye dayanak yapıyor.

Aydınlik'a göre işçi sınıfı itici güç olarak bile pek önem taşıyor. Geri toplumsal yapı nedeniyle işçi sınıfının önemli bir kesimi dağınık bir biçimde küçük işletmelerde çalışmakta ve orta çağdan kalma baskılar altında yaşamaktadır. Tarım işçileri de feodal baskı altındadır (agy, s.11). Yani işçi sınıfı daha işçi sınıfı bile değildir. Ama milli burjuvazi "devrimin en önemli" unsurlarındandır:

"Ezen ülkelerde, burjuvazi devrimin her aşamasında karşı-devrimcidir; emperyalist burjuvazi başka ülkelerin halklarını da ezmektedir. Ezilen sömürge ve bağımlı ülkelerde ise, devrimlerin en önemli unsurlarından biri milli unsurdur; bu ülkelerde emperyalist boyunduruğu ve milli baskıyı milli burjuvazi de hisseder" (*Aydınlik*, Kasım 1977, sayı: 81, s.12).

Menşevikler:

TKP'nin menşevik programında devrim şöyle konuyor:

"Bugünkü halk düşmanı düzeni, işbirlikçi burjuvazinin, emperyalizmin egemenliğini yıkmak, sosyalizme yönelik işçi sınıfının hegemonyasına dayanan ileri demokratik bir düzen kurmak" (s.20).

Devrimin adına ileri demokratik düzen ya da ileri demokrasi aşaması deniyor, ancak bunun özünde MDD'den farklı olmadığı da belirtiliyor. Mayıs 1974'de *Atılım* şöyle yazıyor:

"Söz konusu olan deyimler değil, prensiplerdir. TKP'nin Milli Demokratik Devrim, veya İleri Demokrasi Aşaması deyiminden çıkardığı anlam başka, MDD'cilerin çıkardıkları anlam başkadır... Milli Demokratik Devrim veya İleri Demokrasi Aşamasına işçi sınıfının devrimci örgütlerinin öncülüğünde ulaşılabilecektir" (*Atılım*, Mayıs 1974, sayfa:4).

Görüldüğü gibi *Atılım* "İleri demokrasi veya milli demokratik devrim" diye söz ediyor. Yani Maocularla aynı devrimci aşamayı öneriyor, ama biz işçi sınıfı öncülüğünden yanayız diyor. Ne var ki, gerçekten sorun deyimler değil, prensiplerdir. Maocular da sözde işçi sınıfının öncülüğünü vurguluyorlar.

Maocular ulusal burjuvaziyi "devrimin(?) en önemli unsurlarından" sayıyorlardı. Menşevikler de programda işçi sınıfının devrime öncülüğünden söz ediyorlar ama programın yazıldığı aynı yıllarda baklayı ağızdan çıkardılar.

Atılım, Mart 1974'de 'Oportünizme Karşı Yiğinsal Direnme' adlı yazıda

CHP hükümeti hakkında şöyle yazdı: "...işçi sınıfı, emekçi yığınları *yeni hükümetten devrimci bir programın uygulanmasını istiyor*. Bu programın uygulanması zamana muhtaç olabilir. Halk yığınları halkçı bir programı uygulamak isteyen bir hükümete gereken zamanı vermekten yanadır" (abç).

Menşevikler, iktidara gelmiş "devrimci" öncülerinden devrimci bir program beklediler. Ne yazık ki, menşeviklerin devrimci öncüsü onları biraz hayal kırıklığına uğrattı. En önemlisi bu arada işçi sınıfının savaşımı görülmedik boyutlara yükseldi. Bu nedenlerle olsa gerek, 1977 Mayıs'ında *Atılım* sosyalizme geçişte tüm egemenliği burjuvaziye bırakmaya karar verdi:

"Burada önemli olan, bu savaşımı yürüten güçler arasında işçi sınıfına önemli bir yer ayırmak, egemenliği ilerici de olsa tüm olarak burjuvaziye bırakmamaktır. Bu demektir ki, kapitalizmden sosyalizme geçişin bu aşamasında işçi sınıfı egemenliği burjuvazinin ilerici kolu, orta tabakalar, devrimci aydınlarla paylaşacaktır".

3. Oportünist aşamalar teorisi

Maocular:

Yukarıda gördük ki *Aydınlik* "devrim" için cepheye işçileri, köylüleri ve ulusal burjuvaziyi katıyor. Yani kendi anlayışına göre, feodalleri ve kompradorları dışarda tutuyor. Ama arada, cephe birden 45 milyona fırlıyor ve TC vatandaşları olan herkesi kapsayıyor:

"TKP, hangi partiden ve hangi görüşten olursa olsun, herkesi, 45 milyonluk Türkiye halkını iki süper devlete karşı sınıksız birleşmeye, milli bağımsızlığımızı savunmaya çağırılmaktadır. Partimize bütün halkı birleştirecek olan yurtsever cephenin ancak halkın özgürlüğü ve demokrasi temelinde kurulabileceğini savunur" (*Aydınlik*, Şubat 1978, sayı: 84, s.2).

Cephenin arada bir 45 milyona fırlaması, gerçekte iki ayrı cephenin söz konusu olması *Aydınlik*'in tutarsızlığı yüzünden değildir. Tam tersine onun oldukça tutarlı bir oportünist aşamalar teorisine sahip olmasıdır.

Bu teoriyi menşevikler programa demokratik dönüşümler diye bir ara aşama sokuşturarak yansıttılar. Maocular da bir sürü çelişkiler edebiyatı ardında, "önce" 45 milyonluk bir cephe çağırıp, "devrim" için cephelerini "sonraya" (?) bırakıyorlar.

Ne raslantıdır ki, Doğu Perinçek, her satırında TKP yönetimini revizyonistlikle suçladığı, "Sahte TKP'nin Revisyonist Programının Eleştirisi" adlı kitabında, "revizyonist programın" en revizyonist noktasını eleştirmemiş! Birçok doğru noktaya vurmuş ama "demokratik dö-

nüşümler" diye sokulan ara aşamaya hiç değinmemiş! Her halde, bir revizyonistin bir başka revizyoniste eleştirisi ancak böyle olabilir!

Menşevikler:

Bildiğimiz gibi, oportünist aşamalar teorisi menşevik programda açıkça yazılıdır. "Demokratik dönüşümler" aşaması için programda şöyle deniyor:

"Görülüyor ki, olayların objektif gelişmesi, geniş emekçi yığınların savaşı Türkiye'de halk düşmanı rejimi ve egemenliği yıkmayı, işçi sınıfının, köylünün ve orta tabakaların da *kaulmasıyla*, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal halk devrimini gerçekleştirmeyi, egemenliği almayı, halkçı bir hükümet kurmayı amaçlayan dönüşümleri ön plana sürüyor, bunu başarmayı gerektiriyor!

"Köklü sosyal-ekonomik ve politik dönüşümlerin gerçekleşmesi, halkımıza, Türkiye Komünist Partisi'nin yakın amacı olan ileri demokratik bir düzene, oradan da sosyalizme geçmek olanaklarını sağlar" (s.28) (abç).

Bu aşamada işçi sınıfı yalnızca "katılır". Kimin öncülüğünde bir cepheye katıldığı burada belirtilmemiş ama söylenişinden tek alternatif kalıyor. O da ulusal burjuvazidir!

Yani, Maocular "önce" 45 milyonluk bir cephe öneriyorlar ve bu cephede işçi sınıfının öncülüğünün sözünü bile etmiyorlar. Menşevikler de ara aşamada öncülüğü düpedüz ulusal burjuvazie bırakıyorlar.

4. Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu

Maocular:

Türkiye çözümlemesiyle doğrudan bağlı olarak, *Aydınlık* Kürdistan'ın bir iç sömürge olduğunu reddediyor. *Aydınlık* emperyalizm çağında yalnızca emperyalist ülkelerin sömürgecilik yapabileceğini ileri sürüyor ve "kendisi yarı sömürge bir ülkenin sömürgesi olamaz" diye kestirip atıyor (*Aydınlık*, Şubat 1978, sayı:84, s:14-36).

Menşevikler:

Aynı konuda *Savaş Yolu* da aynı yanıtı veriyor:

"Osmanlı İmparatorluğu yarı-sömürge bir imparatorluk. Emperyalizm tarafından parsellenmiştir. Kürdistan'ın durumu Osmanlı despotluğunun bıraktığı mirastır. Osmanlı despotluğunun yıkılışı ile birinci emperyalist paylaşım savaşı sırasında Kürdistan parçalanmış bugünkü konumunu almıştır. Türkiye, Osmanlı İmparatorluğunun yıkıntıları üzerinde emperyalizme karşı kurtuluş savaşı vermiş, politik bağımsızlığını elde etmiş, yeni bir devlettir.

"Türkiye ile Osmanlı İmparatorluğunun yapısı aynı değildir. Türkiye sömürge edinecek yapıdan uzaktır. Emperyalizm döneminde sömürge edinme şansını yitirmiştir" (*Savaş Yolu*, sayı: 18).

5. Devrimci durum:

Maocular:

Aydınlık Türkiye'nin 1970'lerden bu yana ortamını şöyle değerlendiriyor:

"1970'e doğru maceracı bir rüzgar esmeye başladı.

"...1972 yıllarından sonra maceracılık yerini teslimiyetçiliğe bıraktı.

"...1973 ortalarından itibaren devrimci dalga adım adım yükselmeye başladı.

"...1974'den itibaren halkın mücadelesi yeni bir yükseliş içine girdi" (*Aydınlık*, Ocak 1978, sayı:83, s.46).

Ancak, *Aydınlık* bunlarla devrimci durum var demek istemiyor. Tam tersine, olmadığını açıkça söylüyor. Lenin'den devrimci durum tanımlamasını alıntı olarak veriyor ve hemen ardından telaşa "fakat emperyalizmin genel bunalımıyla devrimci durumu birbirine karıştırmamak gerektiğini" belirterek Türkiye'de devrimci durum yoktur diyor (*Aydınlık*, Kasım 1977, sayı:81, s.19-20).

Menşevikler:

Menşeviklerle Maocuların tutumu bu konuda da aynıdır.

1977 Konferans Raporu'nda İ. Bilen neler neler dememişti:

"Sınıf savaşımı sertleşiyor" (s.14).

"Bugünkü anti-demokratik düzenin çöküşünü, derin sarsıntılar içinde olduğunu gösteren olayların önemlilerinden biri de hükümet bunalımlarının sürenleşmesidir. Eski 'duragan' hükümetler kalmadı" (s.14).

"Türkiye bütün iç ve dış çelişkileriyle bir bakıma emperyalizmin zayıf halkalarından biridir" (s.16).

"Türkiye'de kapitalist sömürü düzeni, gerici halk düşmanı rejim, kendine özgü iç ve dış çelişkiler içindedir. O, ekonomik, sosyal, politik, kültürel, moral, tinsel her yönüyle bunalımların burgacında debiliyor. Bu bunalım kapitalizmin genel bunalımıyla, onun devresel patlamaları süreciyle içindedir" (s.13).

Sonradan anladık ki tüm bu sözler devrimci durum var anlamına gelmiyor. Türkiye'deki bunalımın kapitalizmin genel bunalımıyla içiçeliği giderek kalktı ve kapitalizmin genel bunalımı Türkiye'deki bunalıma özdeşleşti. Aynen Maocular gibi, menşevikler de devrimci durumla kapitalizmin genel bunalımını birbirine "karıştırmadılar".

Maocular, devrim dalgasının, halkın savaşımının yükselişinden söz edip, bu gevelemeler ardında devrimci durumu yadsıdılar. Menşevikler de bir yandan

"günümüzde bir devrim durumundan söz etmek erken olur" diye açıklarken (*Atılım*, Mart 1979), öte yandan devrimci yükseliş, devrimci atılım, vb gevelemeler öne sürdüler. *Savaş Yolu* 29. sayısında şöyle diyor:

"Yığınların bu hareketlenmesini, sınıf savaşımındaki bu gelişmeyi TKP'nin Sesi Radyosu 26 Ocak İzmir Mitingiyle ilgili olarak yayınladığı Çağrı'da sınıf savaşı eğrisinde devrimci bir yükseliş olarak değerlendiriyor.

"Sınıf savaşı eğrisinde devrimci bir yükselme ile devrimci atılım arasında, devrimci atılım ile devrimci durum arasında fark gözetmedin mi, bunları somut durum içinde ayırdetmeyi başarmadın mı, taktik sorunlarda ve savaşım biçimleri sorununda, bağlaşıklık sorununda şaşırılmak, öznelci yanlışlara düşmek kaçınılmaz olur. Elbette bunlar arasına aşılmaz duvarlar koymak, geçişkenlikleri görmemek de pasifizme sürükler".

II Farklılıklar biçimseldir

Yukarıda verilen örnekler de kanıtıyor ki, Maocularla menşeviklerin köklü benzerlikleri vardır. Burada akla bir soru geliyor. Maocularla menşeviklerin köklü farklılıkları da yok mudur? Örneğin Sovyetler Birliği'ne tutum konusunda derin farklılıklar taşıyorlar mı?

Görünüşte Maocularla menşevikler bu konuda çok derin farklılıklar taşıyorlar. Biri sürekli Sovyetler Birliği'ne karşı, öteki sürekli Sovyetler Birliği'nden yana konuşuyor. Ancak bizce verdikleri zararın yönü öze ayındır. Aradaki fark derece farkıdır.

Yürükoğlu yoldaşımız, *İşçinin Sesi*'nin 147-148. sayısında şöyle yazdı: "Dünya devriminin çıkarlarına, dolayısıyla Sovyetler Birliği'nin gerçek çıkarlarına ters görüşler anti-Sovyet görüşlerdir". Bu açıdan Maocularla menşeviklere bakınca görüyoruz ki, gerçekte ikisi de anti-Sovyetlerdir.

Maocular dünya devrimine, Türkiye devrimine büyük zarar verdiler. Sovyetler Birliği'ni baş düşman ilân etmeye varmaları, özde verdikleri zararın biçimde de açıkça yansımasıdır.

Menşevikler, işçi sınıfı hareketine daha yakın oldukları için, devrime daha büyük zarar verdiler. Onların Sovyetler Birliği'ni "savunmaları", birçok akıma anti-Sovyet malzeme sağladı. Menşevikler, proleter enternasyonalizmini verilen kredilerin faizine, dostluk bacalarına eşitleyerek, gerçekte bu kavramı uluslararası dayanışma olarak yaşama geçirdiler. Sovyetler Birliği'ni sınıfsal özü farklı bir devlet olarak değil, kurtuluş savaşının

dan beri dost bir devlet, iyi bir komşu olarak öne sürdüler. Menşeviklerin Sovyetler Birliği'ne karşı konuşmalarını, onların özde yaptıkları zararın yalnızca derecesini azaltıyor.

Menşeviklerle Maocuların görünüşte bazı başka farklılıkları da vardır. Çağ değerlendirmeleri farklıdır. Menşevikler, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı diyorlar ve çağın göbeğine sözde işçi sınıfını koyuyorlar. Ama buradan kalkarak proleter hegemonyası için değil, burjuvazinin proletarya üzerinde hegemonyası için çalışıyorlar. Maocular ise köyden kenti kuşatma, üç dünya gibi teorileriyle çağın göbeğine küçük burjuva yığınları koyuyorlar. Onları burjuvazinin kuyruğuna takıyorlar. Bu garip teorilerini sosyalizm adı altında ileri sürerek, işçi sınıfıyla pek ilgileri olmadığı halde bu sınıfın bilincini bulandırma-ya da katkı yapıyorlar.

Maocularla menşeviklerin farklılıkları vardır ancak bu farklılıklar biçimseldir. Özde her ikisi de aynı sonuca, burjuvazinin hegemonyasına ulaşıyor. Belirleyici olan özdeki bu benzerliktir. Bu benzerliğin temeli ise her iki hareketin de küçük burjuva niteliğidir. Ayrıca her iki hareket de aynı tarihsel dönemin ürünleridir, aynı ekolün uzantılarıdır.

Lenin, Rusya'da Sosyalist Devrimcilerle Menşevikleri değerlendirirken, ikisini tek bir çizgi olarak ele alıyor. Bu çok geniş siyasal çizginin kendi içindeki bazı farklılıkların öze ilişkin önem taşımadığını söylüyor ve şöyle diyor:

"Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler küçük burjuva demokratların değişik türleridir — söz konusu çizginin ekonomik özü ve temel siyasal karakteristiği budur" (Lenin, c.28, s.186).

İşte menşeviklerle Maocular da bu anlamda tek bir çizgidirler. Ortak küçük burjuva özleri köklü benzerliklerini belirliyor. Belli konulardaki biçimsel farklılıkları da aynı çizginin değişik türleri olmalarını belirliyor.

III

İflas eden "teori"lerin yerine şimdi Troçkizm ısıtılıyor

Menşevikleri ve Maocuları kapsayan bu geniş küçük burjuva çizginin başka türleri de vardır. Ve içinde yaşadığımız dönemde, tüm bu türlerde ortak bir sağ öz açıkça sırtılmaktadır. Kemalizm konusunda yükselen koro bunun somut göstergesidir.

Ancak Maocular ve menşevikler doğrudan ve azılı cunta kuyrukçuluklarıyla bu geniş koroda özel bir yer tutuyorlar. Bu nedenle, uzun bir süredir öne çıkan

ortaklıklarının özel olarak vurgulanması gerekir.

Şimdi, Türkiye'nin geniş küçük burjuva yelpazesine ilişkin bazı noktalara değinelim.

Teorik açıdan baktığımızda, devrimci durumda siyasal olarak genelleyle devrimci işlev gören ve devrimci demokrat diye nitelenen birçok küçük burjuva hareketin de özü sağdır. Örneğin, Mahir Çayan'ın görüşlerini ele alırsak, görürüz ki, bu görüşler hem Maoculara, hem menşeviklerle köklü benzerlikler taşıyor.

Kemalizm konusunda Çayan'da aynı anlayış vardır. Çayan'ın "devrim durumu" kavramını anlayışı Menşeviklerle ve Maoculara aynıdır ancak o var der, ötekiler yok der. Dış dinamik diye dile getirilen ve herşeyden yalnızca emperyalizmi suçlu çıkararak içerdeki düşmanı

gizlemeye yarayan anlayış Çayan'da da vardır. Çayan da Türkiye'nin yapısını ve devrimi farklı değerlendirmiyor. Kırlardan kentleri kuşatma konusunda Çayan Maoculara aynıdır. Belki Çayan'ı, hepsinden daha dürüst yapan bir nokta ise, Leninizmin, "Türkiye gibi iç dinamiğiyle gelişmemiş ülkeler için geçerli olmadığını" açıkça söylemesidir.

Yine teorik açıdan baktığımızda, küçük burjuva hareketlerde sürekli bir arayış görürüz. Küçük burjuvazi ayrı bir sınıftır ama ara sınıftır. Bağımsız bir teorisiz yoktur. Bu nedenle tutarsız, karışık ve kaypak küçük burjuva özü değişmeyen çeşitli "teoriler" peşinde koşar.

Türkiye'de de bu arayış gözlenmiştir ve bugün de gözlenmektedir. Maoculuk çıktığında önemli bir teorik etki yaptı. Bir odak oldu. Birçok harekete bulaştı. Pratikte iflâs etmeye başlayınca ise Maoculuğun da etkilerini taşıyan yeni karışımlar çıktı. Ve bu süreç hep bölünmelerle, binlerce gurubun türemesiyle yansısı.

Geçtiğimiz dönemde, birçok "teori" zincirleme iflas etti. Şimdi küçük burjuva hareketlerde yeni bir arayış gözleniyor. Ve bu arayış Troçkizm yönünde gidiyor. Kıvılcımcılar Troçkist kesildiler. Dev Yol, Kurtuluş gibi hareketlerde Troçkist bölünmeler çıkıyor. Troçkistler ise zaten dört ana ve çeşitli yan kesimlerden oluşuyor. Yani küçük bur-

juva hareket Türkiye'de yeni bir kargaşaya doğru ilerliyor.

İşçi sınıfımız geçtiğimiz dönemden devrimci yeteneğini net bir biçimde kanıtlayarak çıktı. Küçük burjuva hareketlerde Troçkizme doğru yöneliş, bu gerçeğin tersinden bir yansımasıdır. Artık, işçi sınıfının adını daha çok kullanan küçük burjuva teoriler aramıyor!

Ancak genel küçük burjuva çizgi değişmiyor. Menşeviklerle Maocular arasındaki benzerlik şimdi "yeni" arayışları da kapsadı. Şimdi Maocular, menşevikler ve Troçkistler hep birlikte, bu cuntanın faşist olmadığını ileri sürüyorlar. Kemalizmi faşist iktidara yakıştıramadıkları için Kemalist diktatörlük diye bir "devlet biçimi" ortaya çıktı. Menşeviklerin Amerikancı askersel cuntasına Troçkistler Kemalist diktatörlük diyorlar.

Menşeviklerin ve Maocuların çeşitli cepheleleri şimdi Troçkist giysilerle ortaya çıktı. Örneğin, Troçkist bir yayın organı, "en önemli görevlerimizi" sıralarken, ilk önce işçilerin birleşik cephesini kurmayı görev olarak koyuyor. Adı işçi olan bu cepheye girecekleri ise şöyle belirliyor:

"Bugün Türkiye'de sayıları birçok olan burjuva sosyalist ve küçük burjuva devrimcisi hareketler, hemen hepsi Marksizme ve işçi sınıfına inandıklarını söylediklerine göre, işçi sınıfının alt ve üst zümrelerinin çıkarlarını savunan partiler olarak ele alınabilirler".

Ardından ise bu cepheden daha dar olarak şu görev konuyor:

"Bu birleşik cephe içinde daha dar, asgari ve acil görev olarak bir demokratik devrimi görenlerle programatik bir blok ta kurabiliriz ve kurmalıyız. Böyle bir programatik ittifaka en yakın olanlar küçük burjuva devrimcileridir. Böyle bir ittifak somutta işçi-köylü ittifakının politik ifadesi olur" (Dev Weg-Yol, sayı:11).

Görüldüğü gibi işçilerin birleşik cephesi işçi-köylü ittifakından daha geniş bir cepheymiş! İşçi köylü ittifakı demokratik devrimi hedefliyormuş. O zaman işçi köylü ittifakından daha geniş olan ve demokratik devrimden de daha geri bir hedefi olması gereken işçilerin birleşik cephesinin, Maocuların yurtsever cephesinden, menşeviklerin UDC'sinden tek farkı adının "işçi" olmasıdır. Demokratik devrimden de daha geri hedefiyle işçilerin birleşik cephesi, aynı zamanda Maocuların ve menşeviklerin oportünist aşamalar teorisinin bir başka "yeni" yansımasıdır.

Menşevikler bir ara "Maoculuk, anarşizm, Troçkizm" diye bir tekerlemeyi ağızlarından düşürmüyorlardı. Şimdi bu tekerlemeye kendilerini de katalım ve Maoculukla menşevizmin köklü benzerliklerini vurgularken, aynı çizginin Türkiye'de yayılmakta olan "yeni" türlerine karşı ideolojik savaşıma hazırlanalım.